

Företagsamheten 2015

Hans Edberg, Hooks Herrgård.
Vinnare av tävlingen Jönköpings läns mest företagsamma människa 2014.

Jönköpings län

Innehåll

1. Inledning	2
Så genomförs undersökningen	2
Vem är företagsam?	2
2. Sammanfattning	3
Nytt rekord för kvinnors företagsamhet	3
Nyföretagsamheten vänder uppåt	3
En av Sveriges äldsta företagsamhet	3
3. Företagsamheten står still	4
En bit kvar till riksgenomsnittet	4
Toppnotering för kvinnors företagsamhet - men fortsatt svagt	5
Den yngre företagsamheten växer inte	6
Den mest företagsamma kommunen ökar	6
Ödmjuk vinnare	8
4. Nyföretagsamheten ökar	9
Nyföretagsamheten fortsatt klart lägre än riket	10
Stigande men fortsatt svag nyföretagsamhet bland kvinnor	10
Den yngre nyföretagsamheten närmar sig riksnivå	11
Högst nyföretagsamhet i Mullsjö	12
5. En av Sveriges äldsta företagsamhet	13
Sävsjö har högst andel äldre	14
6. Appendix	15
Tillväxt	15
Avslut	16

1. Inledning

Så genomförs undersökningen

En gång om året gör Svenskt Näringsliv en mätning av den svenska företagsamheten. Statistiken hämtas vid årsskiftet av det aktuella året. Syftet med undersökningen är att studera om antalet företagsamma personer – det vill säga de som ansvarar för ett företags utveckling – ökar eller minskar, och i så fall i vilken takt förändringen sker. Uppgifterna hämtas från UC AB och sammanställs av Kreicbergs Utredning & Opinion AB.

Att mäta graden av företagande och nyföretagande på regional och lokal nivå är ofta problematiskt. Vid mätning av antal registrerade och nyregistrerade företag kan en företagare räknas flera gånger om hon eller han står som ägare till fler än ett bolag. Det gör att graden av företagande överskattas. När det gäller nyföretagande så är det ombildningarna som är problematiska. Om en enskild firma ombildas till ett aktiebolag kan det noteras som ett nytt företag även om det är samma person som driver företaget – trots att det i det här fallet inte tillkommit någon ny företagare. Det finns andra metoder – som att använda sig av samkörning av olika register för att identifiera företagare. De undersökningarna har nackdelen att de tar lång tid att sammanställa och aktualiteten i statistiken blir lidande.

Den här undersökningen mäter *företagsamma människor* – inte registrerade företag. Därför kan vi presentera om vi har fått fler företagsamma människor under 2014, både i absoluta tal och som andel av befolkningen i arbetsför ålder (16–74 år). Vi kan även se om kvinnors och ungas (16–34 år) företagsamhet har förändrats. Det förfarandet gör att vi undviker dubbelräkningar, samtidigt som statistiken håller en hög aktualitet. I årets undersökning har vi även specialstuderat andelen företagsamma som är äldre än 64 år.

Vem är företagsam?

Som företagsam räknas individer som uppfyller något av dessa kriterier:

- har en F-skattsedel
- är delägare i ett aktivt handelsbolag
- är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag.

Alla individer som uppfyller något av dessa kriterier räknas som företagsamma i denna mätning.¹ Individerna räknas bara en gång oavsett om personen ansvarar för ett eller flera företag. Av den anledningen finns det alltså fler registrerade företag än det finns företagsamma människor.

Företagsamheten är en totalundersökning. Därför kan den användas för att jämföra företagsamheten mellan olika kommuner över tid. Utifrån inhämtade data kan vi även följa *nyföretagsamheten*, det vill säga hur många nya personer som engagerar sig i företagande.

De data som har använts till den här rapporten inhämtades under januari 2015 och avser företagsamheten för år 2014. På Svenskt Näringslivs webbplats finns rapporter för Sveriges samtliga 21 län att ladda ned. På www.foretagsklimat.se kan du även se hur företagsamheten och nyföretagsamheten har utvecklats i samtliga kommuner sedan 2002.

¹ På http://www.svensktnaringsliv.se/multimedia/archive/00017/Metodbeskrivning_17119a.pdf finns en utförlig metodbeskrivning.

2. Sammanfattning

Nytt rekord för kvinnors företagsamhet

Andelen företagsamma i Jönköpings län har stått stilla sedan förra årets mätning. Sammantaget är 11 procent av befolkningen företagsamma. Företagsamheten bland unga är också oförändrad och har legat kring dagens nivåer under de senaste 4–5 åren.

Däremot fortsätter kvinnorna att bli allt mer företagsamma. Årets notering är den högsta som uppmätts i länet. Jämfört med övriga Sveriges län ligger dock Jönköping en bra bit från riksgenomsnittet.

På kommunnivå är det återigen Aneby som har länets högsta företagsamhet. Här har företagsamheten dessutom ökat under året. Åtta av 13 kommuner har haft en stigande företagsamhet det senaste året. Lägst företagsamhet hittar vi i Jönköpings kommun.

Nyföretagsamheten vänder uppåt

Nyföretagsamheten i förhållande till befolkningen ökar i årets mätning. Det gäller för såväl den generella, kvinnornas som de ungas nyföretagsamhet. Men nivån på nyföretagsamheten är fortsatt en bit lägre än riksgenomsnittet. Länets högsta nyföretagsamhet hittar vi i Mullsjö och den lägsta i Gnosjö.

En av Sveriges äldsta företagsamhet

En femtedel av de företagsamma i Jönköpings län är äldre än 64 år och endast sex län i Sverige har en högre andel äldre. Frågan är hur länge dessa personer planerar att fortsätta med sitt företagsengagemang. När de beslutar sig för att gå i pension och avsluta sin företagsamhet behöver nyföretagsamheten stiga betydligt mer än befolkningstillväxten för att den totala företagsamheten inte ska gå tillbaka.

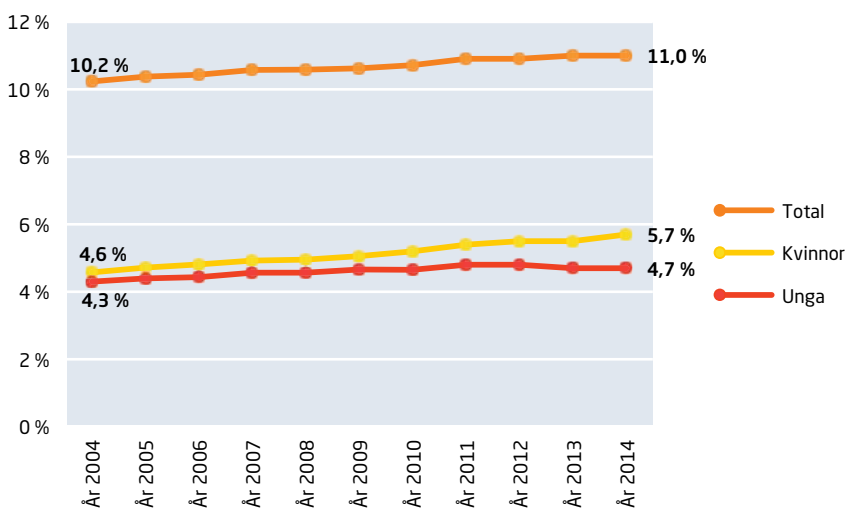
Problemen är oftast minst i kommuner med en större befolkning. Den högsta andelen äldre finns i Sävsjö där mer än 26 procent av de företagsamma är äldre än 64 år. Den lägsta andelen äldre finns i Jönköpings kommun.

3. Företagsamheten står still

Sedan början på 2000-talet har företagsamheten i Jönköpings län långsamt ökat i relation till befolkningen i arbetsför ålder. Men i årets undersökning är företagsamheten oförändrad i länet.

Däremot har kvinnornas företagsamhet i Jönköping vuxit under året som gått, även om nivån fortfarande är låg. Den uppgång som noterats under de senaste tio åren fortsätter även i år. En högre notering för kvinnors företagsamhet har aldrig tidigare uppmätts i länet. De yngres (16–34 år) företagsamhet i Jönköping står fortfarande stilla.

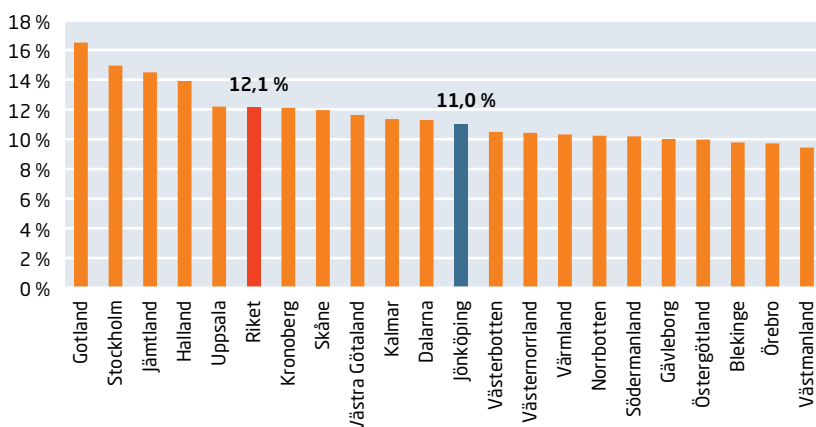
Diagram 1. Utveckling av andelen företagsamma människor av befolkningen. År 2004–2014.

En bit kvar till riksgenomsnittet

Antalet företagsamma i Sverige som helhet har ökat med knappt 12 000 individer under år 2014. Sammantaget finns det numera knappt 865 000 personer i landet som på något sätt ansvarar för ett företag.

I Jönköpings län finns det cirka 27 300 företagsamma personer, vilket är en ökning med 400 personer jämfört med förra året. Fortfarande är Jönköpings företagsamhet en bit lägre än riksgenomsnittet vilket diagram 2 visar.

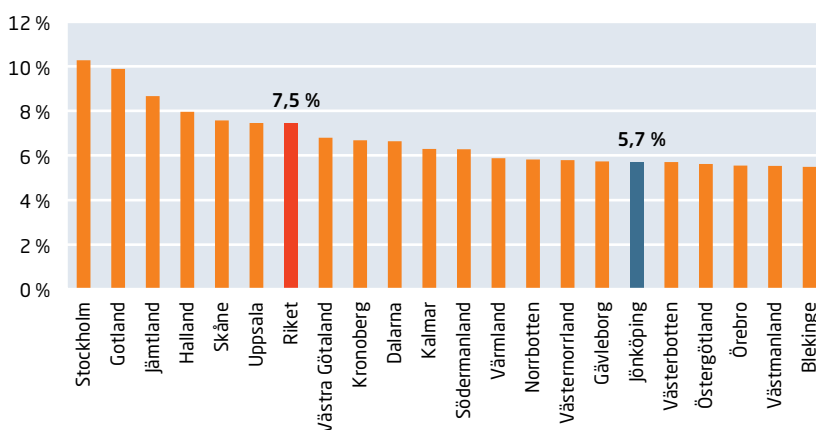
Diagram 2. Andel företagsamma människor av befolkningen per län (16-74 år). År 2014.

Toppnotering för kvinnors företagsamhet - men fortsatt svagt

Att kvinnor deltar i företagandet i en högre utsträckning är en nödvändighet för att Sveriges företagande ska nå en europeisk nivå.² Sedan 2000-talets början har kvinnorna blivit alltmer företagsamma, även om det fortfarande är en bra bit kvar till männens delaktighet i företagandet.

I riket som helhet finns det nu drygt 262 000 företagsamma kvinnor, vilket motsvarar 7,5 procent av den kvinnliga befolkningen i arbetsför ålder.

I Jönköpings län finns det för närvarande 6 900 företagsamma kvinnor, vilket är cirka 5,7 procent av den kvinnliga befolkningen. Även om det är en rekordnotering i länet är det fortfarande en av de lägre noteringarna i Sverige.

Diagram 3. Kvinnors företagsamhet i andel av den kvinnliga befolkningen per län (16-74 år). År 2014.

² Enligt Eurostat var 5,3 procent av kvinnorna i EU i åldersgruppen 15-74 år heltidsföretagare 2013. I Sverige var motsvarande siffra 3,8 procent.

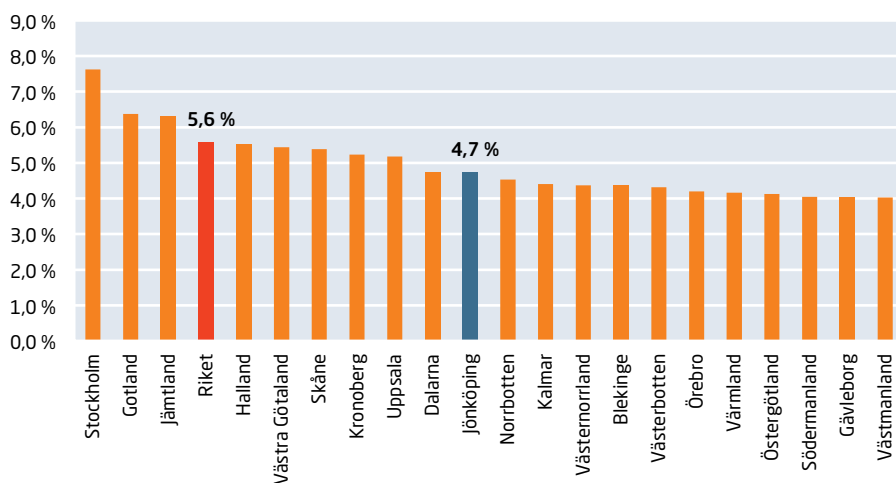
Den yngre företagsamheten växer inte

Yngre individer (16–34 år) ansvarar för företag i en klart lägre utsträckning av förklarliga skäl. Men ett tidigt inträde i företagandet ger värdefull erfarenhet för individerna som kan användas för framtida företagssatsningar.

I hela Sverige finns det knappt 131 000 unga personer som på något sätt ansvarar för ett företag. Det motsvarar 5,6 procent av befolkningsgruppen.

Den yngre företagsamheten i Jönköpings län har mer eller mindre stått stilla under de senaste fyra åren i relation till befolkningen. Just nu finns det cirka 3 800 yngre företagsamma personer vilket motsvarar 4,7 procent av befolkningsgruppen.

Diagram 4. De yngres företagsamhet i andel av befolkningen per län (16-34 år). År 2014.

Den mest företagsamma kommunen ökar

På kommunal nivå är skillnaderna i företagsamhet givetvis ännu större. Det som kännetecknar en kommun med en hög andel företagsamma är framförallt en avsaknad av ett fåtal dominerande arbetsgivare. Näringslivet i dessa kommuner är istället diversifierat med inslag av många småföretag.

Motsatsen gäller naturligtvis för de kommuner där företagsamheten är svag i relation till befolkningen. I denna kategori hittas främst bruks- och industriorter med en eller två stora industriella arbetsgivare. Även kommuner med ett stort inslag av offentlig sektor har också ofta en relativt låg andel företagsamma. Anledningen till den låga företagsamheten är att den arbetsföra befolkningen så att säga sugts upp från företagandet. Det finns helt enkelt inte ett lika stort underlag av befolkningen i dessa kommuner som kan tänkas bli ansvariga för ett företag. Dessa skilda näringslivsstrukturer förändras i de flesta fall i en långsam takt. Det är alltså inte troligt att andelen företagsamma i en kommun förändras kraftigt från år till år.

Precis som förra året är det Aneby som är Jönköpings läns mest företagsamma kommun. Till skillnad från länet som helhet har företagsamheten i kommunen vuxit snabbare än befolkningen under året som gått. Aneby har även länets högsta företagsamhet såväl bland yngre som bland kvinnor.

Tabell 1. Företagsamhet i andel av befolkning (16-74 år). År 2014.

Kommun	Antal företagsamma	Andel företagsamma	Andel kvinnor	Andel unga
Aneby	709	14,9 %	7,8 %	6,3 %
Habo	1 010	13,2 %	7,3 %	5,9 %
Sävsjö	1 012	13,0 %	5,7 %	4,9 %
Vaggeryd	1 168	12,5 %	6,5 %	5,3 %
Vetlanda	2 361	12,4 %	6,4 %	4,9 %
Eksjö	1 479	12,4 %	6,5 %	5,1 %
Gnosjö	831	12,0 %	5,9 %	5,3 %
Mullsjö	587	11,5 %	7,0 %	5,0 %
Gislaved	2 351	11,4 %	5,5 %	4,3 %
Värnamo	2 679	11,2 %	5,5 %	4,1 %
Tranås	1 370	10,6 %	5,4 %	3,7 %
Nässjö	2 200	10,3 %	5,1 %	4,4 %
Jönköping	9 578	10,0 %	5,3 %	4,8 %

Ödmjuk vinnare

”Jag är glad men väldigt överraskad! Det är inte bara jag som vunnit, utan vi som företag. Vi har satsat och utvecklats trots en svår bransch, det här priset är ett kvitto på att vi gör rätt saker”, säger Hans Edberg, Hooks Herrgård, Jönköpings läns mest företagsamma människa år 2014.

Juryn lyfter bland annat hans mod att våga satsa, trots krympande mötesmarknad.

”

– Personalen är vår största tillgång.”

Hooks Herrgård har nyligen utökat sitt utbud med en spa-anläggning. Det har redan skapat ett 10-tal nya jobb-tillfällen och Hans Edberg ser ljus på framtiden.

– Priset är ett kvitto på att vi gör rätt saker. Spa-anläggningen är ett lyft för oss och jag tror att vi bara skrapat på ytan när det gäller utvecklingsmöjligheter. Hans är noga med att framhålla att det inte bara är han själv som vunnit utan hela företaget.

– Personalen är vår största tillgång!

Baserad på artikel av Anna Gillek Dahlström

Juryns motivering:

”Hans har trots en krympande mötesmarknad gjort en modig satsning i sin verksamhet vilket har skapat arbete åt fler och en miljö med stark attraktionskraft”.

4. Nyföretagsamheten ökar

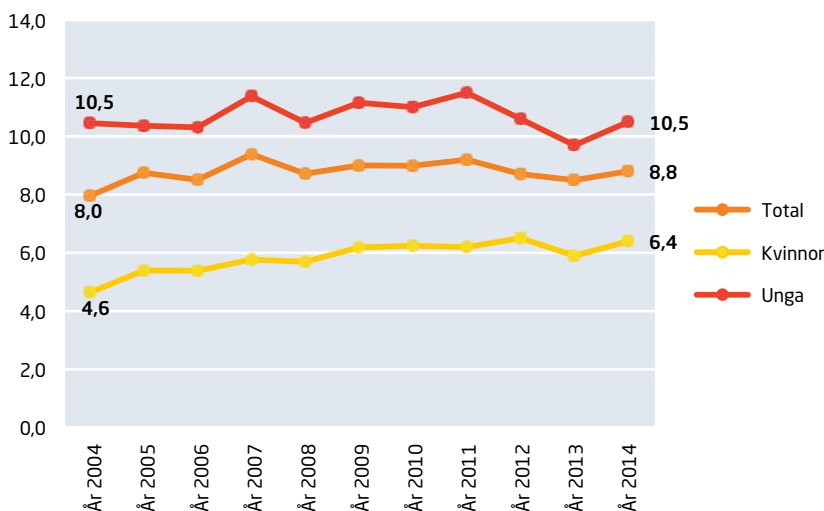
Med *nyföretagsamma* avses de personer som blivit företagsamma under det senaste året. Vi skiljer här på *genuint nyföretagsamma* personer och *inflyttare* till kommunen.

- **Genuint nyföretagsamma** personer är sådana som någon gång under innevarande år blev ansvariga för någon typ av företag (men som inte var det innan).
- **Inflyttare** till kommunen är personer som var ansvariga för ett företag under förra året, men som under innevarande år flyttat till en annan kommun. På länsnivå och riksnivå redovisas enbart de genuint nyföretagsamma.³

Efter två år av minskande nyföretagsamhet i Jönköping har den åter börjat öka en del vilket vi kan se i diagram 5. Under det senaste året blev cirka 2 200 personer företagsamma. Det motsvarar 8,8 personer per invånare. Jönköping är ett av sju län där nyföretagsamheten har stigit under året.

Även kvinnornas nyföretagsamhet har stigit något efter nedgången förra året. Men den kraftigaste ökningen finns bland de yngre personerna. Här har nyföretagsamheten stigit från 9,7 till 10,5 personer per 1 000 invånare.

Diagram 5. Utveckling av antalet nyföretagsamma personer per 1 000 invånare. År 2004-2014.

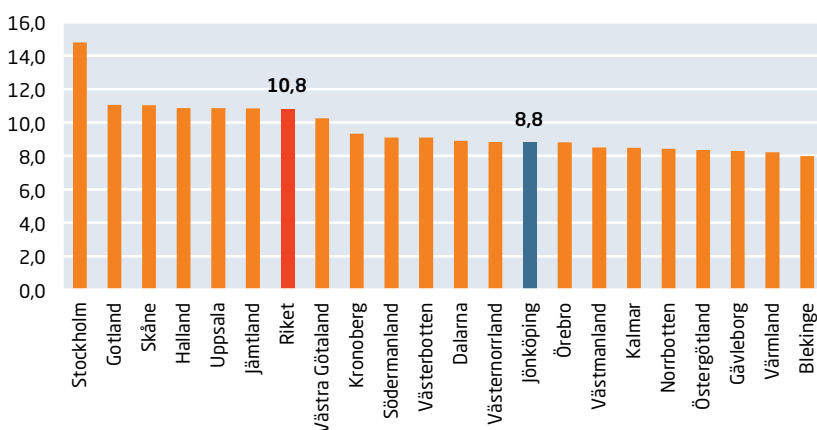
³ Orsaken är att om det sker flyttningar mellan kommuner i samma län skulle länets nyföretagsamhet kraftigt överskattas om dessa personer inkluderades.

Nyföretagsamheten fortsatt klart lägre än riket

I riket som helhet valde cirka 77 000 nya personer att börja ansvara för ett företag i någon form. Det är en mer eller mindre oförändrad nivå jämfört med förra året. Men eftersom vi haft en positiv befolkningstillväxt under året har nyföretagsamheten backat i förhållande till befolkningen och ligger idag på 10,8 personer per 1 000 invånare.

Även om Jönköpings nyföretagsamhet har förbättrats under perioden och rikets har gått tillbaka en del är det fortfarande en bit kvar för länet till riksgenomsnittet vilket diagram 6 visar.

Diagram 6. Antal nyföretagsamma per 1 000 invånare (16-74 år). År 2014.

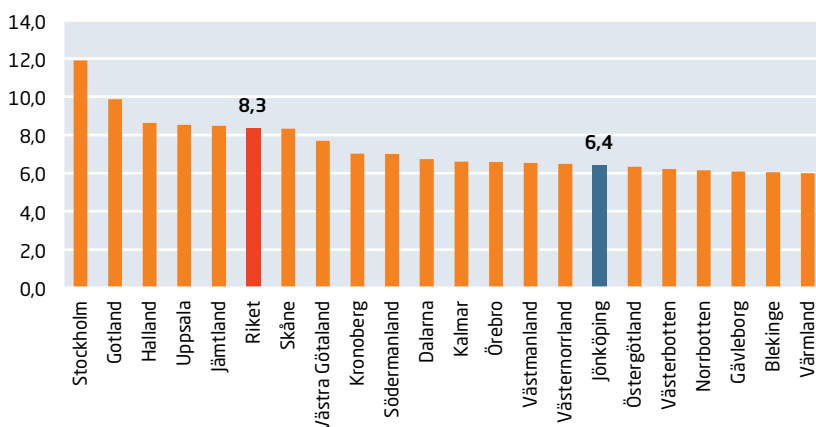

Stigande men fortsatt svag nyföretagsamhet bland kvinnor

Som vi tidigare nämnde är det låga företagandet i Sverige en funktion av framförallt kvinnornas låga deltagande. En högre nyföretagsamhet bland kvinnor ger givetvis större möjligheter till en långsiktig högre tillväxt av kvinnors företagsamhet.

I riket som helhet valde drygt 29 300 kvinnor att bli ansvarig för ett företag under det senaste året. I förhållande till den kvinnliga befolkningen i arbetsför ålder uppgick nyföretagsamheten till 8,3 nyföretagsamma per 1 000 invånare.

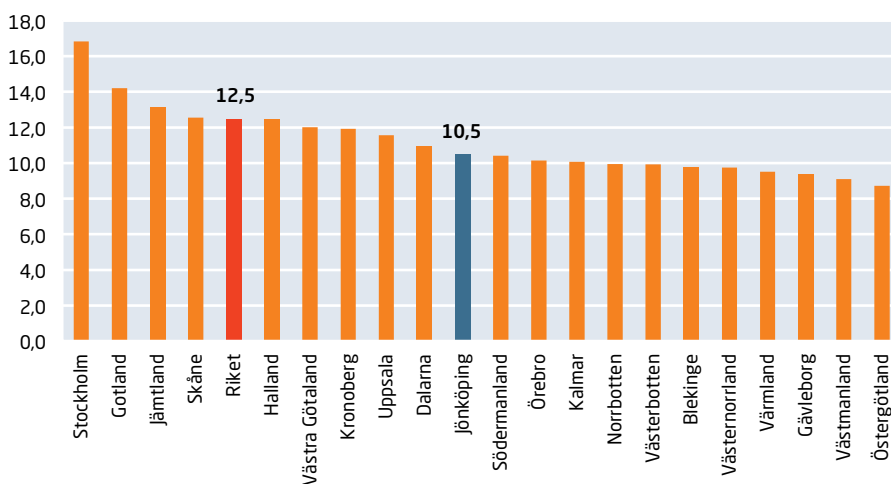
Jönköpings län har fortfarande en relativt låg nyföretagsamhet bland kvinnor i relation till riksgenomsnittet. Under året som gått blev 776 kvinnor företagsamma, vilket motsvarar 6,4 nyföretagsamma per 1 000 invånare.

Diagram 7. Kvinnors nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-74 år). År 2014.

Den yngre nyföretagsamheten närmar sig riksnivå

I Sverige beslöt cirka 30 000 personer yngre än 35 år att bli ansvarig för ett företag under det senaste året. I förhållande till befolkningen i arbetsför ålder uppgick nyföretagsamheten till 12,5 personer per 1 000 invånare.

Den yngre nyföretagsamheten i Jönköping har gått framåt i årets undersökning. Under 2014 beslöt cirka 850 personer, eller 10,5 per 1 000 invånare, i länet att bli företagsamma. Skillnaden gentemot riksgenomsnittet minskade därmed avsevärt under året som gick.

Diagram 8. De yngres nyföretagsamhet per 1 000 invånare (16-34 år). År 2014.

Högst nyföretagsamhet i Mullsjö

Som tidigare nämnts delar vi in de nyföretagsamma i två grupper när vi studerar kommuner. Dels de *genuint nyföretagsamma* som inte var involverade i företagande under förra året, dels *inflyttare* som var företagsamma i en annan kommun förra året. Detta gör att nivån på nyföretagsamheten blir betydligt större för kommuner än för riket och länen (där vi endast räknar de genuint nyföretagsamma).

Mullsjö har länets högsta nyföretagsamhet följt av länets mest företagsamma kommun, Aneby. I Mullsjö har 65 nya individer tagit ansvar för ett företag under år 2014. Ställt i relation till kommunbefolkningen blir det 12,7 nya företagsamma människor per 1 000 invånare. Mullsjö har även länets högsta nyföretagsamhet bland såväl kvinnor som den yngre populationen.

Tabell 2. Antal nyföretagsamma människor per 1 000 personer. År 2014.

Kommun	Genuint nya	Inflyttade	Totalt nya	Per 1 000 inv	Kvinnor	Unga
Mullsjö	45	20	65	12,7	9,6	15,5
Aneby	38	20	58	12,2	6,6	15,1
Habo	65	26	91	11,9	9,0	14,1
Tranås	125	28	153	11,8	8,9	10,8
Jönköping	967	164	1 131	11,8	8,5	14,4
Nässjö	174	50	224	10,5	7,7	12,6
Gislaved	178	32	210	10,2	7,4	12,5
Eksjö	89	32	121	10,1	7,2	12,2
Värnamo	193	48	241	10,1	6,1	11,4
Sävsjö	54	15	69	8,9	5,7	12,1
Vetlanda	140	23	163	8,6	6,0	8,2
Vaggeryd	61	19	80	8,5	6,4	10,7
Gnosjö	54	4	58	8,4	6,7	12,7

5. En av Sveriges äldsta företagsamhet

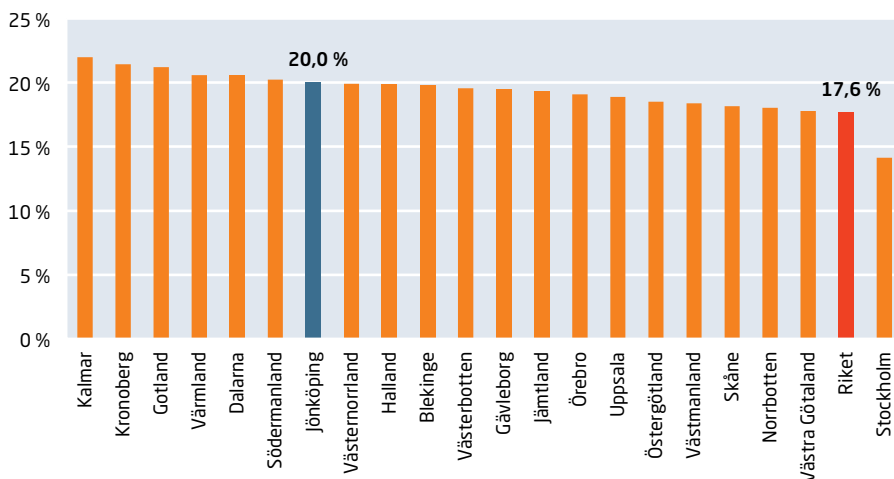
En stark nyföretagsamhet kommer att bli allt viktigare. Anledningen är att företagarpopulationen blir äldre och förr eller senare kommer pensionsplanerna att omsättas i praktiken för de äldre företagarna. För att dessa avgångar inte ska påverka företagsamhetens nivå negativt måste givetvis nyföretagsamheten öka betydligt fortare än befolkningstillväxten.

Att företagarpopulationen verkligen blir äldre kan till exempel utläsas av SCB:s arbetskraftsundersökningar. Sedan år 2005 har antalet företagare som är äldre än 64 år ökat med hela 67 procent. Samtidigt har hela företagarpopulationen endast ökat med 8 procent.

Denna bild bekräftas av företagsamhetsundersökningen. Förra året fanns det cirka 145 000 företagsamma personer i Sverige som var äldre än 64 år. I årets undersökning har antalet stigit till 152 500. Det motsvarar 17,6 procent av samtliga företagsamma individer.

I Jönköpings län är en femtedel av länets företagsamma personer äldre än 64 år. Det är klart högre än riksgenomsnittet. Endast sex län i hela riket har en högre andel äldre personer i företagsamheten. Med tanke på länets relativt svaga nyföretagsamhet kan den höga andelen äldre leda till en minskande företagsamhet över tid.

Diagram 9. Andel äldre företagsamma personer (+64 år). År 2014.

Sävsjö har högst andel äldre

Länets högsta andel äldre hittas i Sävsjö där hela 26,3 procent av de företagsamma är äldre än 64 år. Det är den tionde högsta andelen i hela riket. Oftast har folkrika kommuner en lägre andel äldre och så är även fallet i Jönköpings län. I Jönköpings kommun är 17,5 procent av de företagsamma äldre än 64 år.

Tabell 3. Andel äldre företagsamma (+64 år). År 2014.

Kommun	Företagsamma	Företagsamma, äldre än 64 år	Andel äldre
Sävsjö	1 012	266	26,3 %
Eksjö	1 479	344	23,3 %
Vetlanda	2 361	549	23,3 %
Gnosjö	831	181	21,8 %
Nässjö	2 200	470	21,4 %
Vaggeryd	1 168	248	21,2 %
Tranås	1 370	289	21,1 %
Aneby	709	147	20,7 %
Värnamo	2 679	539	20,1 %
Mullsjö	587	118	20,1 %
Gislaved	2 351	450	19,1 %
Habo	1 010	178	17,6 %
Jönköping	9 578	1 680	17,5 %

6. Appendix

I huvudrapporten redovisade vi hur företagsamheten utvecklats i relation till befolkningstillväxten. I detta appendix redovisar vi de diagram och tabeller som avhandlar hur företagsamheten utvecklats i absoluta tal. Dessa förändringar kan gå åt olika håll. Även om antalet företagsamma ökar (vilket de gör i samtliga län förutom ett i årets mätning) kan företagsamheten som andel av befolkningen ändå minska eller vara oförändrad. Detta inträffar då befolkningen ökar i snabbare eller i samma takt som företagsamheten gör.

Appendixet innehåller slutligen statistik över de personer som bestämt sig för att avsluta sitt företagarengagemang. I likhet med nyföretagsamheten finns det även två sorters avslutare på kommunnivå: Dels de som inte längre klassificeras som företagsamma enligt våra kriterier, dels de som flyttat från en kommun till en annan och således fortsätter sin företagsamhet, fast i en annan kommun. På riks- och länsnivå redovisas endast den första gruppen avslutare. Det gör att kommunsiffrorna inte är jämförbara med riks- och länssiffrorna på samma sätt som hos nyföretagsamheten.

Tillväxt

Diagram 10. Tillväxt av antal företagsamma personer per län. År 2014.

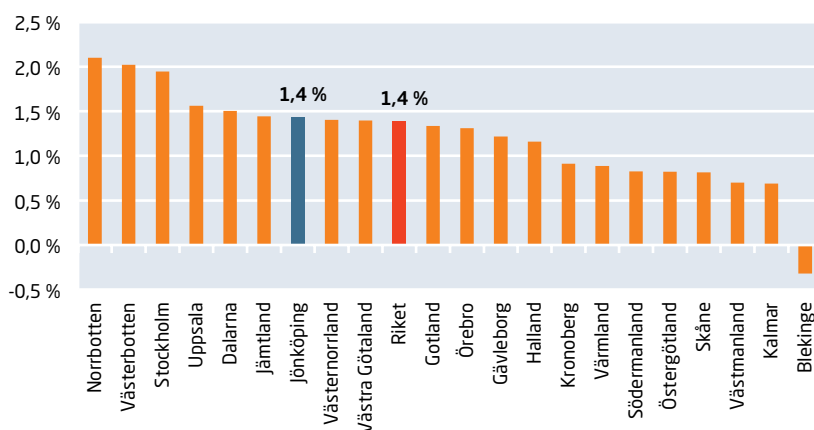

Diagram 11. Tillväxt av antal företagsamma kvinnor per län. År 2014.

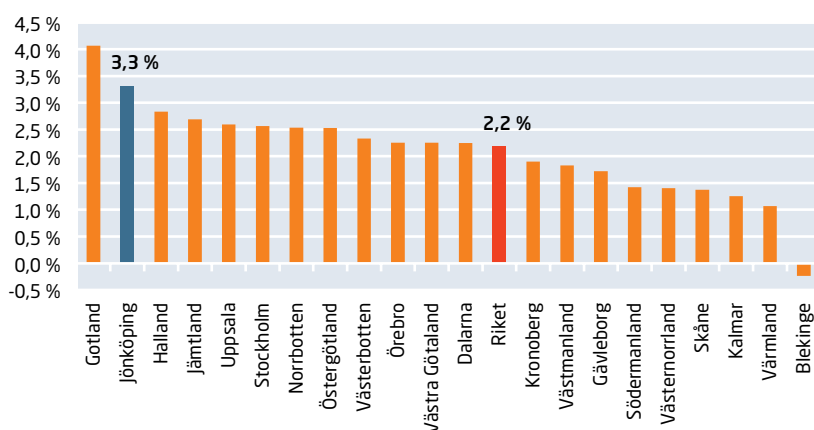
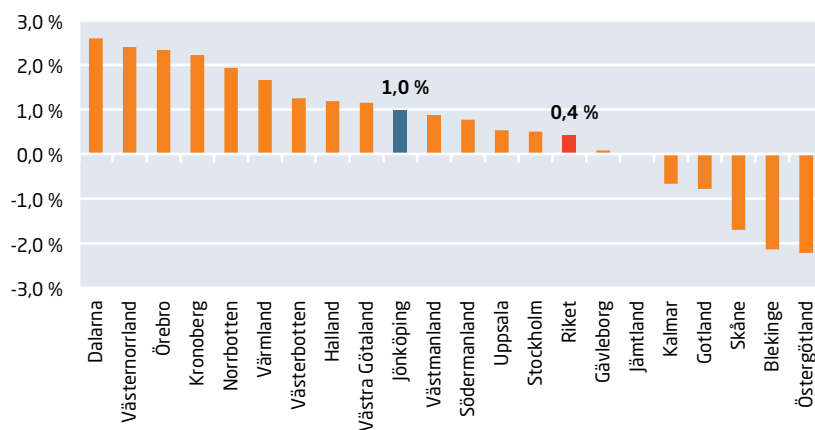

Diagram 12. Tillväxt av antal yngre företagsamma personer per län. År 2014.**Tabell 4. Tillväxt av antal företagsamma människor. År 2014.**

Kommun	Företagsamma 2014	Företagsamma 2013	Tillväxt	Tillväxt kvinnor	Tillväxt unga
Tranås	1 370	1 328	3,2 %	6,6 %	2,0 %
Nässjö	2 200	2 144	2,6 %	6,4 %	6,9 %
Jönköping	9 578	9 371	2,2 %	4,4 %	3,1 %
Aneby	709	695	2,0 %	1,7 %	7,4 %
Mullsjö	587	579	1,4 %	7,3 %	-2,6 %
Eksjö	1 479	1 462	1,2 %	1,9 %	0,0 %
Värnamo	2 679	2 652	1,0 %	1,3 %	-2,6 %
Habo	1 010	1 000	1,0 %	3,8 %	-5,1 %
Gnosjö	831	824	0,8 %	4,3 %	-6,6 %
Gislaved	2 351	2 338	0,6 %	3,6 %	1,5 %
Vetlanda	2 361	2 356	0,2 %	0,9 %	-4,7 %
Sävsjö	1 012	1 018	-0,6 %	-3,7 %	6,3 %
Vaggeryd	1 168	1 181	-1,1 %	-0,7 %	-8,0 %

Avslut

Tabell 5. Antal avslutare per 1 000 invånare. År 2014.

Kommun	Genuina avslutare	Utflyttade	Totalt avslut	Per 1 000 inv	Kvinnor	Unga
Mullsjö	39	18	57	11,2	4,8	10,1
Habo	59	22	81	10,6	6,4	8,2
Vaggeryd	74	19	93	9,9	6,8	9,0
Sävsjö	58	17	75	9,6	7,8	3,3
Jönköping	739	185	924	9,6	6,3	8,4
Gislaved	156	41	197	9,5	5,5	6,9
Aneby	27	17	44	9,3	5,3	5,8
Värnamo	185	29	214	9,0	5,4	5,6
Eksjö	80	24	104	8,7	6,0	5,9
Tranås	79	32	111	8,6	5,5	4,9
Vetlanda	126	32	158	8,3	5,5	7,2
Nässjö	123	45	168	7,9	4,6	6,7
Gnosjö	37	14	51	7,4	4,3	9,4

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00